

Sygn. akt III C 74/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SR (del.) Rafał Schmidt

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **B. K.**

przeciwko **(...) Bank Spółce Akcyjnej w W.**

o ustalenie

w przedmiocie wniosku powoda o zabezpieczenie roszczenia

postanawia:

zabezpieczyć objęte żądaniem pozwu w niniejszej sprawie roszczenie powoda B. K. przeciwko (...) Bankowi Spółce Akcyjnej w W. o ustalenie, że (...) Bank Spółka Akcyjna w W. nie był uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 28 czerwca 2006 r. oraz o ustalenie, że (...) Bank Spółka Akcyjna w W. dokonał niewłaściwej indeksacji kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 28 czerwca 2006 r., poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego, prowadzonego z wniosku (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. przez komornika działającego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce - M. B. na podstawie (...), pod sygn. akt (...) – do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania.

sędzia Rafał Schmidt

UZASADNIENIE POSTANOWIENIA

z dnia 23 stycznia 2020 r.

w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia

Po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu powód pozwem w niniejszej sprawie żąda ustalenia nieważności umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej nr (...) z dnia 28 czerwca 2006 roku, ewentualnie o uznanie za bezskuteczne zawartych w tej umowie postanowień umownych - klauzul odsyłających do tabeli kursowych oraz postanowień umownych dotyczących indeksacji kwoty udzielonego kredytu, a w konsekwencji ustalenie, że powodowie są zobowiązani do zwrotu kapitału z tytułu opisanej wyżej umowy w złotych w ratach obliczonych według stopy LIBOR dla CHF od momentu uruchomienia kredytu (sprecyzowanie żądania pozwu – k. 210-220).

Wnioskiem z dnia 21 grudnia 2019 r. powód B. K. wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia w niniejszej sprawie poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika działającego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce - M. B., pod sygn. akt (...) – do czasu zakończenia niniejszego postępowania.

Wskazał, że brak zabezpieczenia spowoduje, że roszczenie strony powodowej stanie się bezprzedmiotowe, gdyż przedmiotem egzekucji jest nieruchomości sfinansowana kredytem, udzielonym na podstawie kwestionowanej w niniejszej sprawie umowy. Podstawą egzekucji jest natomiast bankowy tytuł egzekucyjny, wystawiony 22 lutego

2012 roku przez (...) Bank Spółkę Akcyjną, oznaczony numerem (...), a wystawiony w związku z niewykonaniem kwestionowanej umowy (k. 216).

W uzasadnieniu wniosku powód wskazał, że dnia 21 stycznia 2015 r. zawarł umowę przenosząca własność kredytowanej nieruchomości na spółkę (...) sp. z o.o. Przedmiotowa nieruchomość stanowiła aport, jaki powód wnosił do w/w spółki. Z uwagi jednak, że spółka ta nigdy nie podjęła działalności i nie została zarejestrowana w Rejestrze Przedsiębiorców KRS w wyznaczonym przez ustawę terminie, podlegała ona likwidacji, a umowa spółki uległa rozwiązaniu. Powyższe stworzyło obowiązek niezwłocznego rozliczenia spółki ze wspólnikami, w tym przeniesienia własności przedmiotowej nieruchomości z powrotem na powoda, co potwierdził Sąd Okręgowy w Krakowie w wyroku z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. IX GC 555/16. Powód wskazał także, że Komornik działający przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce prowadzi na podstawie tytułu wykonawczego (...) Bank S.A. z dnia 22 lutego 2012 r., sygn. (...), postępowanie egzekucyjne, w ramach którego może dojść do sprzedaży w/w nieruchomości, objętej księgą wieczystą o nr (...), co spowodowałoby, że roszczenie powoda w niniejszej sprawie stałoby się bezprzedmiotowe. Przedmiotowa nieruchomość jest bowiem obciążona hipoteką zabezpieczającą wiarygodności pozwanego banku, wynikające z kwestionowanej w niniejszym postępowaniu umowy kredytowej. Powód wskazał także, że wysokość egzekwowanego roszczenia została określona na podstawie abuzywnych klauzul, zawartych w przedmiotowej umowie. Podnosił również, że w skutek sprzedaży przedmiotowej nieruchomości w toku licytacji egzekucyjnej może ponieść niepowetowaną szkodę, gdyż w sytuacji ewentualnego zakwestionowania przez Sąd postanowień przedmiotowej umowy kredytowej, kwota pozostała do zapłaty na rzecz pozwanego może wynosić około 700.000 zł co pozostaje w rażącej dysproporcji z wartością nieruchomości określaną na około 2.700.000 zł. Podkreślił także, że zakwestionowanie przedmiotowej umowy kredytowej przez Sąd będzie mieć bezpośredni wpływ na skuteczność i ważność ustanowionej na nieruchomości hipoteki.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W ocenie Sądu wniosek o zabezpieczenie powództwa zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podziela argumentację, za pomocą której strona powodowa uzasadniała wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Niezależnie od powyższego Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 730 § 1 i 2 k.p.c.: W każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił. Z kolei art. 730¹ § 1 - § 3 k.p.c. stanowi: Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

W przedmiotowej sprawie powód domaga się udzielenia zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego. W takim przypadku, stosownie do treści art. 755 § 1 k.p.c., Sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Przepis ten uprawnia Sąd do stosowania każdego rodzaju zabezpieczenia, jaki uzna za najodpowiedniejszy. Przy wyborze odpowiedniego sposobu zabezpieczenia Sąd jest związany sposobami wskazanymi przez wnioskodawcę (art. 736 § 1 pkt 1 w zw. z art. 738 k.p.c.). Może jednak dokonać wyboru spośród kilku sposobów zabezpieczenia, jeżeli uprawniony wskazał je we wniosku.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zostały spełnione zawarte w art. 730¹ § 1 k.p.c. warunki, których kumulatywne wystąpienie uzasadnia udzielenie zabezpieczenia, a mianowicie: roszczenie zostało uprawdopodobnione oraz wykazano należyte istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Co do pierwszej przesłanki udzielenia zabezpieczenia – uprawdopodobnienia roszczenia – w judykaturze dominuje pogląd, iż roszczenie jest wiarygodne, jeżeli istnieje słuszna podstawa do przypuszczenia, że ono istnieje i jest wymagalne (Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 sierpnia 1997 r., I Acz 735/97). Uprawdopodobnienie oznacza uzasadnienie zgłoszonych twierdzeń o istnieniu roszczenia, dające przekonanie o jego prawdopodobieństwie, a nawet pewność, będące wynikiem postępowania zmierzającego do poznania rzeczywistości, ale bez zachowania szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym (Postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 czerwca 2010 r., X GC 104/10). Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa na jego istnienie, co nie wyklucza tego, iż w świetle głębszej analizy stanu faktycznego i prawnego, wniosek może okazać się bezzasadny (Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 kwietnia 2006 r., I ACz 468/06).

Sąd w niniejszym składzie podziela tezy zawarte w przytoczonych wyżej orzeczeniach oraz pogląd prawny wyrażony przez K. Korzana, według którego przesłanka wiarygodności (obecnie uprawdopodobnienia) roszczenia jest nieodłącznie związana z jego obiektywnym istnieniem. (vide: K. Korzan, Sądowe postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1986, s. 37-38).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że nie antycypując ostatecznego wyniku sprawy, który będzie efektem przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego, uznać należy, że powodowi, jako kredytobiorcy, służy roszczenie o ustalenie nieważności dokonanej z pozwanym czynności prawnej, a jako konsumentowi – żądanie ustalenia abuzywnego charakteru postanowień umowy kredytu. Z kolei dotychczasowe orzecznictwo sądowe, oparte w dużej mierze na wypowiedziach prejudycyjnych Trybunału Sprawiedliwości UE, pozwala wstępnie zakwalifikować roszczenie powodów za – co do zasady - usprawiedliwione.

W miarodajnym w tym względzie wyroku z dnia 03 października 2019 roku, sygn. C 280/16 TSUE stwierdził: Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy. Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę.

Kształtująca się linia orzecznicza wskazuje na abuzywność klauzul waloryzacyjnych zawartych w umowach kredytu indeksowanego, co z kolei prowadzi często – w zależności od konkretnych okoliczności faktycznych - do wniosku o nieważność kredytu indeksowanego.

Gdyby pogląd ten znalazł zastosowanie w niniejszej sprawie, czego nie można w chwili obecnej wykluczyć, wypowiedzenie kredytu dokonane przez pozwanego bank okazałoby się nieskuteczne z uwagi na brak ważnej umowy, do której się odnosiło. Dalej należałoby stwierdzić, że strony zwrócić sobie powinny spełnione świadczenia wzajemne, przy czym obowiązek ten w przypadku powoda nie obejmuje odsetek, prowizji i opłat oraz ogranicza się do kwoty faktycznie mu przekazanej (ergo bez skutków zastosowania mechanizmu podwójnego przewalutowania). Tym samym okazałoby się, że realizowany obecnie przez pozwanego bankowy tytuł egzekucyjny stwierdza roszczenia, które wierzycielowi nie przysługują (gdyby uznać umowę za nieważną), bądź przysługują w innej, tj. niższej wysokości (jeśli

zostanie uznane, że umowa jest ważna, lecz zawarte w niej klauzule indeksacyjne nie wiążą konsumenta). Dalszą konsekwencją nieważności umowy jest wadliwość ustanowienia prawnych sposobów zabezpieczenia wierzytelności banku, w tym hipoteki na kredytowanej nieruchomości (zabezpieczającej roszczenia z konkretnej umowy, nie zaś jakiegokolwiek roszczenia wierzyciela) i bankowego tytułu egzekucyjnego (wystawionemu na zabezpieczenie roszczeń umownych).

Z tych właśnie względów do czasu zakończenia niniejszego postępowania, a w konsekwencji prawomocnego ustalenia, czy umowa kredytu jest ważna, ewentualnie czy poszczególne jej postanowienia, wpływające na wysokość zobowiązania kredytobiorcy nie są abuzywne, egzekucję należy wstrzymać. Dodatkowo przemawiają za tym nieodwracalne skutki egzekucji z nieruchomości – potencjalny nabywca licytacyjny nabędzie bowiem atrakcyjną nieruchomość w W. za korzystną cenę w stanie wolnym od obciążeń, w formie nabycia pierwotnego. Skutki sprzedaży nieruchomości w toku egzekucji będą – po udzieleniu przybicia i przysądzeniu własności nieodwracalne. Potencjalne roszczenia odszkodowawcze dłużnika oceny powyższej nie zmieniają, gdyż nie doprowadziłyby do odzyskania przez powoda własności przedmiotowej nieruchomości.

Z powyższych względów, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zachodzą okoliczności, świadczące o tym, że brak zabezpieczenia uniemożliwi wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia.

Oceny interesu prawnego, jako potrzeby udzielenia zabezpieczenia należy dokonywać według kryteriów obiektywnych, na podstawie całokształtu okoliczności sprawy, a nie według kryteriów subiektywnych, czyli subiektywnego odczucia uprawnionego o potrzebie udzielenia zabezpieczenia w danym przypadku (J. Jagieła [w:] K. Piasecki [red.] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Tom II, Warszawa 2006, s. 449). W niniejszej sprawie słuszne i usprawiedliwione okolicznościami są obawy wnoszącego o udzielenie zabezpieczenia powoda, który twierdzi, że w przypadku prowadzenia dalszej egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowy w Wieliczce i w przypadku dojścia do ewentualnej licytacji skierowanej do przedmiotowej nieruchomości, zostanie on pozbawiony zasadniczego składnika swojego majątku. Powyższe może bowiem nastąpić pomimo kwestionowania w niniejszym postępowaniu umowy kredytowej, z której wynika wierzytelność zabezpieczona hipoteką na w/w nieruchomości. Sprzedaż nieruchomości może spowodować zaś bezprzedmiotowość powództwa w niniejszym postępowaniu. Należy bowiem zauważyć, że orzeczenie wydane w niniejszej sprawie będzie mieć wpływ dla zobowiązania powoda względem pozwanego Banku, z uwagi na które prowadzona jest egzekucja. Co więcej, istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia motywuje, wskazana przez powoda, dysproporcja pomiędzy szacowaną na 2.700.000 zł wartością przedmiotowej nieruchomości, a spodziewaną, w przypadku ewentualnego zakwestionowania przez Sąd postanowień umowy kredytowej, pozostałą do spłaty wysokością zobowiązania z tytułu umowy kredytu wynoszącą około 700.000 zł.

Wyrok w niniejszej sprawie usunie stan niepewności w ramach istniejącego między stronami stosunku prawnego, w tym sensie jest korzystny zarówno dla powoda, jak i pozwanego. Z kolei zainicjowany w ostatnim czasie i obserwowany wzrost wartości nieruchomości pozwala uznać, że – jeżeli roszczenie powoda zostanie ostatecznie oddalone – nie pozbawi pozwanego możliwości zaspokojenia, przeciwnie – może umożliwić zaspokojenie się w większym nawet rozmiarze niż to możliwe obecnie.

Co do zastosowanego sposobu zabezpieczenia, stosownie do treści art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego nastąpić może poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Taki sposób zabezpieczenia zapewnia uprawnionemu należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciąża ponad miarę, umożliwiając kontynuowanie egzekucji w razie stwierdzenia bezzasadności żądań powoda.

Mając powyższe na uwadze, na mocy powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji postanowienia, albowiem zostało uprawdopodobnione istnienie roszczenia przysługującego uprawnionemu oraz wykazano wystąpienie obiektywnych okoliczności świadczące o poważnym utrudnieniu wykonania ewentualnego przyszłego orzeczenia.

Zarządzenie wykonawcze:

1. (...)

2. (...)

- (...)

3. (...)